

УКРАЇНА – НАТО: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВЗАЄМОВІДНОСИН

Вінницький національний технічний університет

Анотація: проаналізовано стан та перспективи взаємовідносин, України з НАТО.

Ключові слова: Україна, НАТО, стан та перспективи.

Abstract: the status and prospects of relations between Ukraine and NATO are analyzed.

Keywords: NATO, Ukraine, Status and Prospects.

Вступ

Виходячи з довгострокової цілі приєднання до загальноєвропейської системи колективної безпеки, Україна вибудовує нові підходи до забезпечення національної безпеки.

Агресія Російської Федерації проти України, незаконна анексія нею Автономної Республіки Крим, ведення проти нашої держави так званої «гібридної війни», військове втручання в східних регіонах України, постійний військовий, політичний, економічний та інформаційний тиск з боку Росії зумовлюють необхідність пошуку більш ефективних гарантій незалежності, суверенітету, безпеки і територіальної цілісності України.

На переконання Президента України, єдиною у світі функціональною організацією колективної безпеки є НАТО.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВЗАЄМОВІДНОСИН

Цього року Україна і НАТО відзначатимуть 20-у річницю започаткування особливого партнерства (9 липня 1997 р. підписано Хартію про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору). Упродовж двох десятиліть спільної історії саме сьогодні співробітництво між Києвом та Альянсом проходить випробування у протистоянні реальному ворогу – агресивній Росії, наголосив в. о. глави Місії України при НАТО Є. Божок.

За нинішніх умов, взаємодія нашої держави з НАТО підпорядковується насамперед потребам максимального зміцнення обороноздатності Української держави та реформування її Збройних сил, наближенню до стандартів організації, що дасть можливість у майбутньому відповідати критеріям, необхідним для приєднання до НАТО.

Консультації і співробітництво між Україною і НАТО охоплюють широке коло галузей, починаючи від операцій з підтримання миру, реформування структур безпеки і оборони, безпосереднього військового співробітництва й озброєнь до планування на випадок надзвичайних станів цивільного характеру, науки і довкілля й громадської дипломатії. А з огляду на конфлікт з Росією, співробітництво у багатьох галузях нині активізується, з метою підвищити здатність України гарантувати власну безпеку.

29 грудня 2014 р. глава держави підписав Закон, яким скасовується позаблоковий статус України і проголошується намір інтегруватися до євроатлантичних структур безпеки, при цьому рішення про подання заявки на вступ до НАТО ухвалюватиметься на всеукраїнському референдумі.

Анексія Криму, окупація частини Донбасу та війна з Росією на Сході України надали ідеї вступу до НАТО нового звучання. Якщо до подій 2014 р. більшість населення була переконана, що можлива інтеграція до Атлантичного договору може мати негативні наслідки для країни, то тепер, за результатами останніх соціологічних досліджень, більша частина українців підтримує двосторонні відносини і не проти подальшого приєднання України до блоку НАТО (в 2012 р. 62 % українців не

хотіли вступати в НАТО (тільки 15 % – «за»), у березні 2014 р. ситуація кардинально змінилася – 47 % українців виступали «за» і стільки ж «проти», найменше «проти» було в серпні 2014 р. – 19 і 52 % «за»).

В інтерв'ю виданням німецької медіагрупи Funke, опублікованому 2 лютого 2017 р. газетою Berliner Morgenpost, П. Порошенко заявив, що підтримує проведення в країні референдуму, на який буде винесено питання щодо вступу до НАТО, і якщо українці проголосують «за», він докладе максимум зусиль, щоб наша країна стала повноцінним членом Північноатлантичного Альянсу. При цьому Президент зазначив, якщо чотири роки тому лише 16 % українців підтримували ідею вступу України до НАТО, то нині – 54 %.

Наприкінці грудня 2016 р. Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва та Центр ім. О. Разумкова оприлюднили дані, які переконливо вказують на успішність референдуму щодо членства України в НАТО в разі його проведення найближчим часом: з 62 % українських громадян, які взяли би у ньому участь, абсолютна більшість – 72 % – однозначно підтримали би членство в Альянсі. Про це заявила на брифінгу 2 лютого 2017 р. директор «Демініціатив» І. Бекешкіна.

Вересневе (2016 р.) опитування Центру ім. О. Разумкова, яке не проводили на окупованих територіях України, показувало, що за вступ до НАТО на референдумі проголосували б 44,3 % громадян України, проти вступу – 38,1 %.

Аналогічні дані отримали соціологи «Рейтинг»: вступ до НАТО підтримали б 44 % українців, а проти проголосували б лише 27 %, ще 11 % не голосували б узагалі. 18 % опитаних не змогли тоді відповісти.

Дійсно, українці переосмислили загрози, які стоять перед державою, і розуміють, у чому, власне, полягає перевага колективної безпеки. Але є питання: наскільки стабільною буде ця підтримка та до якої міри це є усвідомленим вибором, а до якої – лише реакцією на зовнішню загрозу.

Очевидно, що громадянська підтримка членства України в НАТО значною мірою легітимізує відповідний вектор зовнішньої політики України всередині країни та є значущим аргументом у міжнародних переговорах стосовно перспектив інтеграції України, але аж ніяк не є вирішальним інструментом для практичної реалізації теперішніх євроатлантичних прагнень України.

Заява Президента П. Порошенка про готовність проведення референдуму щодо вступу України до НАТО хоча і викликала активні дискусії в суспільстві та експертному середовищі, загалом була сприйнята позитивно.

Референдум не є першим кроком до вступу в НАТО і його результат не є гарантією членства, переконана більшість експертів. Він має радше політичний характер. За допомогою референдуму країна покаже Альянсу серйозність своїх намірів і підтримку населення, тобто він носитиме консультативний характер.

У НАТО, насамперед, будуть дивитися на те, як Україна виконує вимоги організації. Згідно зі статутом Альянсу, його членом не може стати країна, яка воює або на території якої йде військовий конфлікт. Наша армія, хоч і почала впровадження стандартів Альянсу, все ще повністю на них не перейшла, і в НАТО чекають наших реформ. До того ж так і не прийнято План підготовки до членства в НАТО, тобто немає від чого відштовхуватися.

Висновки

З усього вище сказаного можна зробити висновок, що взаємодія України з НАТО стан та перспектива відносин можливі, тільки для цього потрібно виконати багато зусиль та планів і в майбутньому досягти бажаних результатів з НАТО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Корнієнко В. О. Партийна ідеологія: система цінностей, або синдром «суспільної кататонії»? [Текст] / В. О. Корнієнко, С. Г. Денисюк, О. В. Бураченко. Гілея : збірник наукових праць [гол. ред. В. М. Вашкевич]. Київ : ВІР УАН, 2017. Вип. 117. С. 253–269
2. «Розвиток особливого партнерства України з НАТО», Ukraine-NATO, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ukrayina-nato/rozvitok-osoblivogo-partnerstva-ukrayini-z-nato>
3. «Відносини з НАТО» – Ukraine-NATO, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nato.mfa.gov.ua/proukrayinu/yevroatlantichne-spivrobotnictvo/vidnosini-z-nato>
4. «Україна - НАТО» – Мій вибір - НАТО [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://uanato.info/2-uanato.asp>
5. «Україна-НАТО на перезавантаженні: що змінилося за півроку у відносинах з Альянсом» – Європейська правда [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2019/10/7/7101607>

Моцний Олександр Сергійович – студент групи УБ-17б, Факультет менеджменту і інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: motsnyi99@gmail.com.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** - кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук., e-mail: valkorney1958@gmail.com.

Motsnyi Alexander S. - student of UB-17b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: motsnyi99@gmail.com.

Supervisor: Valeriy Kornienko - Candidate of Historical Sciences, Doctor of Political Science, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences. e-mail: valkorney1958@gmail.com.